

Urkutaiteilija Kalevi Kiviniemi sai nimikkolaatan *Matin-Tuvan* seinään vaikuttavan mykkäelokuvasäestyksensä jälkeen. KUVA: MARITA NYRHINEN

Urut jylsivät komeasti *Matin-Tuvassa*

MARITA NYRHINEN

YLISTARO Kun Kansallisen audiovisuaalisen arkiston, KAVAn restaurointivelhojen käsissä kunnostettu Pohjalaisia vuodelta 1925 heijastettiin *Filmiä ja valoa* -festivaalilla valkokankaalle urkutaiteilija **Kalevi Kiviniemen** säestäessä tarinaa Keuruulta asti tuoduilla, muhkeilla uruilla, kylmät väreet menivät pitkin selkäpiitä.

Jo elokuvan ensiruudusta lähtien Kiviniemen musiikki ilmensi pohjalaisuutta. Tutut kansanlaulut ja virret oli sovitettu originaalisävellyksiin niin, että aika, paikka ja elämänmeno eivät jääneet epäselviksi.

Kiviniemen musiikki oli juuri niin visuaalista, kuin mykkäelokuvan säestyksen kuuluukin olla. Hän loihti uruista tilanteisiin sopivia puhinoita, huminoita, pauketta ja kilautuksia. Ne kuuluivat kuvaan. Dramaattisimmissa kohtauksissa urut tärisyttivät taloa kuin ukkosen jyrinä. Kiviniemi piti myös viehkeästi

kiinni pohjalaisperinteistä soittamalla pienemmällä urkuharmonilla virsiosuoksia, joiden lopun hän äkkipysäytti, kuten kunnan körttivistit pitää.

Musiikki sulautui valkokankaan kerrontaan ja tuki elokuvan dramaattisia tapahtumia. Niin hyvin kuva ja musiikki fuusioituivat toisiinsa, että mikäli halusi eritellä myös maailman kuulun urkutaiteilijan mestarilista työskentelyä, oli tietoisesti kuunneltava soittoa.

Kiviniemen käyttämä urkujen kapasiteetti oli monipuolinen. Teatterin pehmeähköt 50-luvun lastulevyseinät antoivat musiikille hienon heijastuspinnan, ja tulokset kuuluivat nyansseineen erinomaisesti katsomoon.

Esityksen päätyttyä suosionosoituksista ei meinannut tulla loppua, ja ne annettiin täysin aiheesta - seisaaltaan. ”Niin kauan minä tramppaan tämän kylän raittia kun kenkäni pohjat kestää”, Kiviniemi laulaa kajautti kiitokseksi.